Soojuse piirhinna komponentidest

Konkurentsiamet peab oluliseks, et kõik hinnaregulatsiooni alla kuuluvad sektorid lähtuksid hinna läbipaistvuse põhimõtetest. Eriti kui tegemist on monopoolses positsioonis elutähtsa teenusega, mille puhul tarbijal puudub valikuvõimalus. Tarbijal on õigus teada, kuidas kujuneb hind teenuse eest, mida ta vältimatult tarbib.

Üksnes piirhinna - kui pelgalt ühe numbri avaldamine - ei taga vajalikku läbipaistvust, mis kinnitaks piisava veenvusega, et see hind on kujundatud avatult, mõistetavalt ja põhjendatult. Ilma selget kulustruktuuri nägemata jääb tarbija teadlikkus pinnapealseks, ei loo usaldust ega võimalda demokraatlikku dialoogi, mis on reguleeritud sektori puhul möödapääsmatu.

Hinnastruktuuride avalikustamise eesmärk on tarbijaile selge, läbipaistva ja võrreldava teabe pakkumine. See on kooskõlas arenenud demokraatlike riikide praktikatega ja vastab tarbija õigusele mõista ja hinnata teenuse hinnaga kantavate kulude suurust ja põhjendatust.

Konkurentsiamet avalikustab kooskõlastatud soojuse piirhindade hinnastruktuurid üksnes ettevõtjate nõusolekul ja samade komponentidega: muutuvkulud, tegevuskulud, kapitalikulu, tulukus ja järelevalvetasu. Kui hinnakujunduse loogikast parema arusaama ja selgema teabe edastamise huvides on ettevõtja nõustunud avalikustama hinnastruktuuri täpsemalt (nt renditasu, võrgutasud, halduskulud jne), on ka need eraldiseisvalt välja toodud.

Soojuse piirhind arvutatakse soojuse tootmise, jaotamise ja müügiga seotud põhjendatud kulude ja tulukuse summa jagamisel soojuse müügimahuga. Seega väljendavad allpool esitatud graafikud lõpptarbija- ja tootmise piirhindade komponente ühikutes €/MWh.

Selline lähenemine:

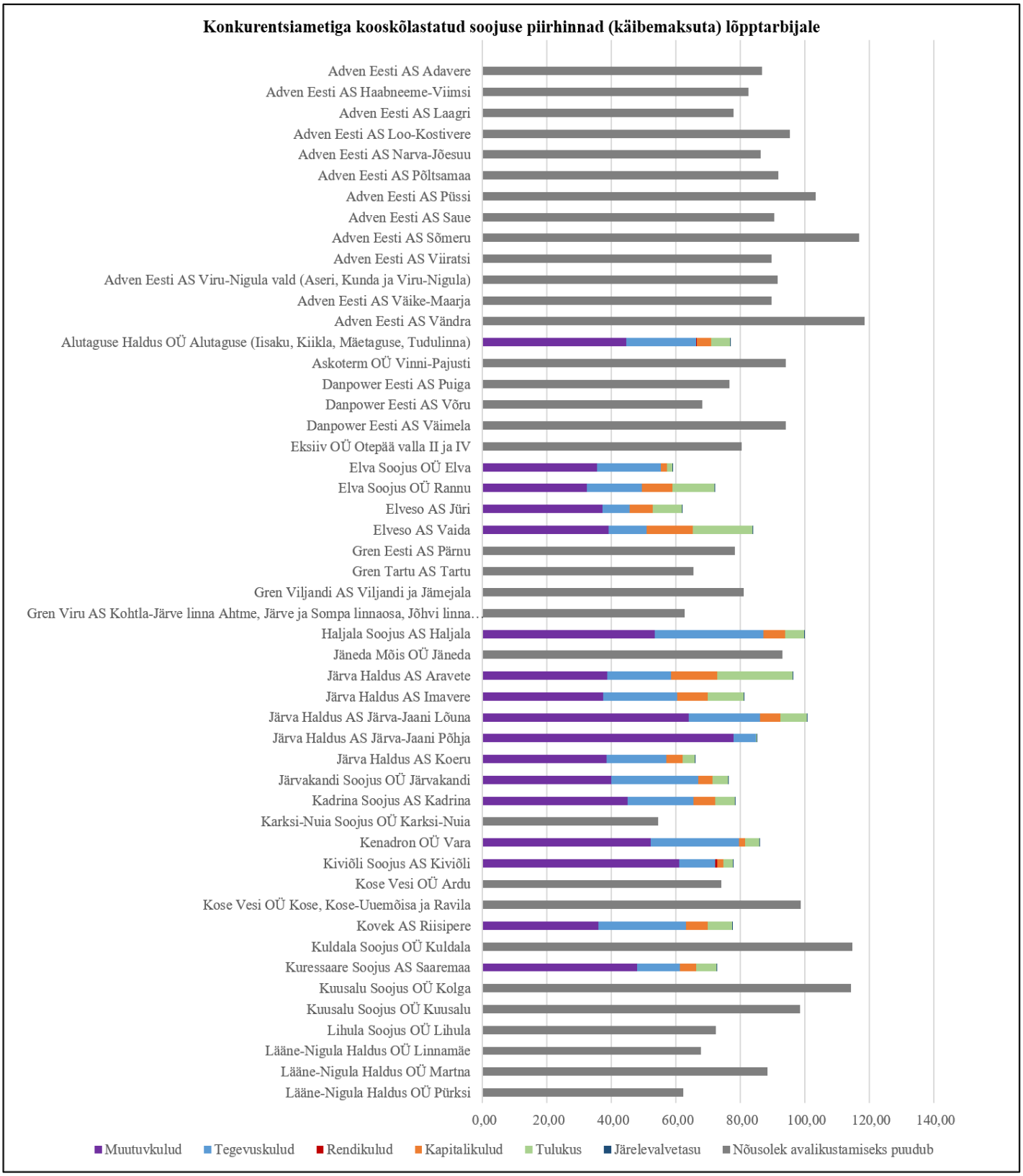
- tagab erinevate hindade võrreldavuse sõltumata ettevõtte suurusest või ärimudelist;
- põhineb piisavalt üldistatud andmetel, millest reeglina ei saa tuletada konkreetse ettevõtja ärisaladusi;
- võimaldab hinnata ettevõtja kulude ja varade (investeeringud) osa soojuse hinnas.

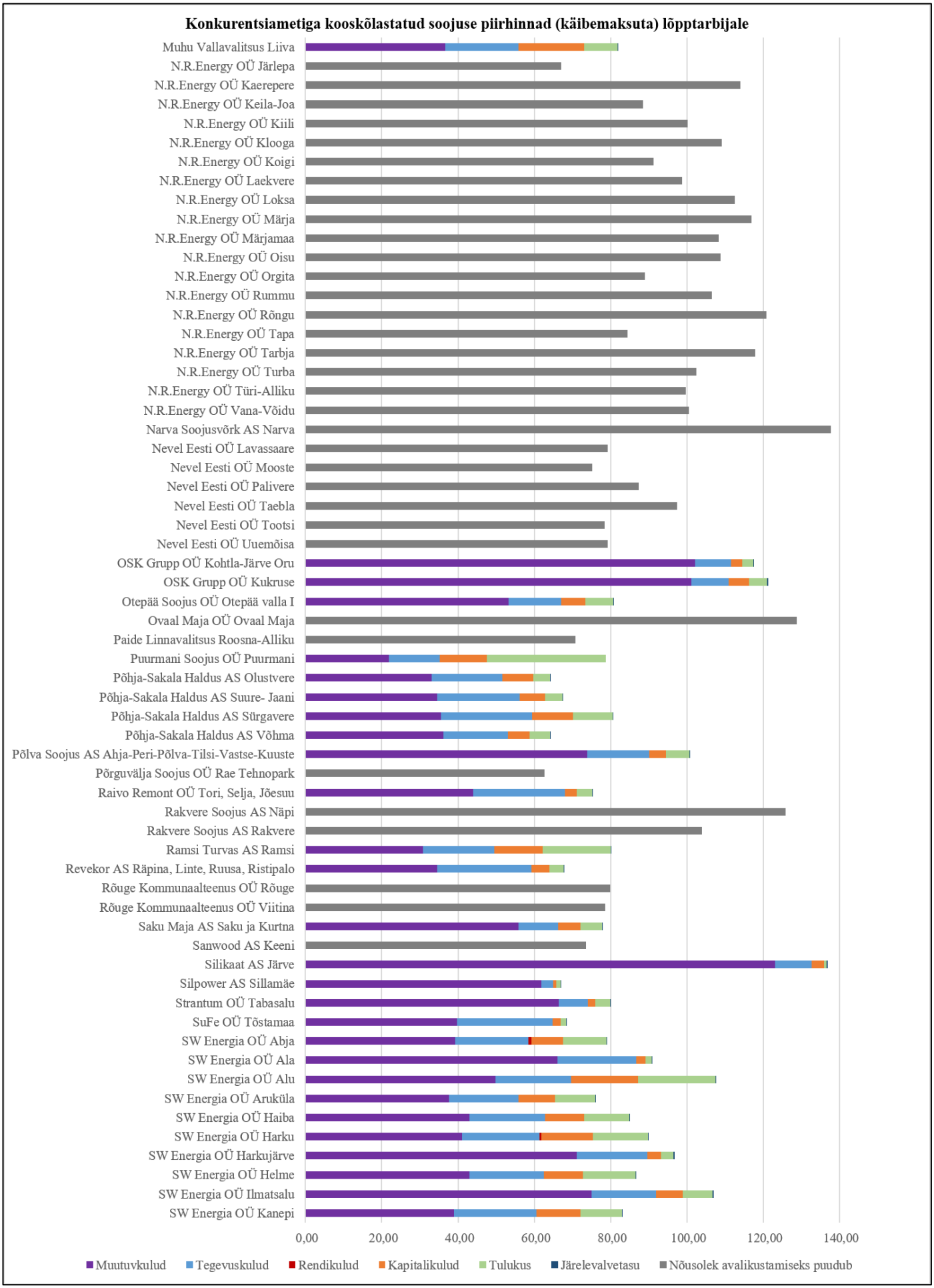
Soojuse piirhinnad sisaldavad järgmisi komponente:

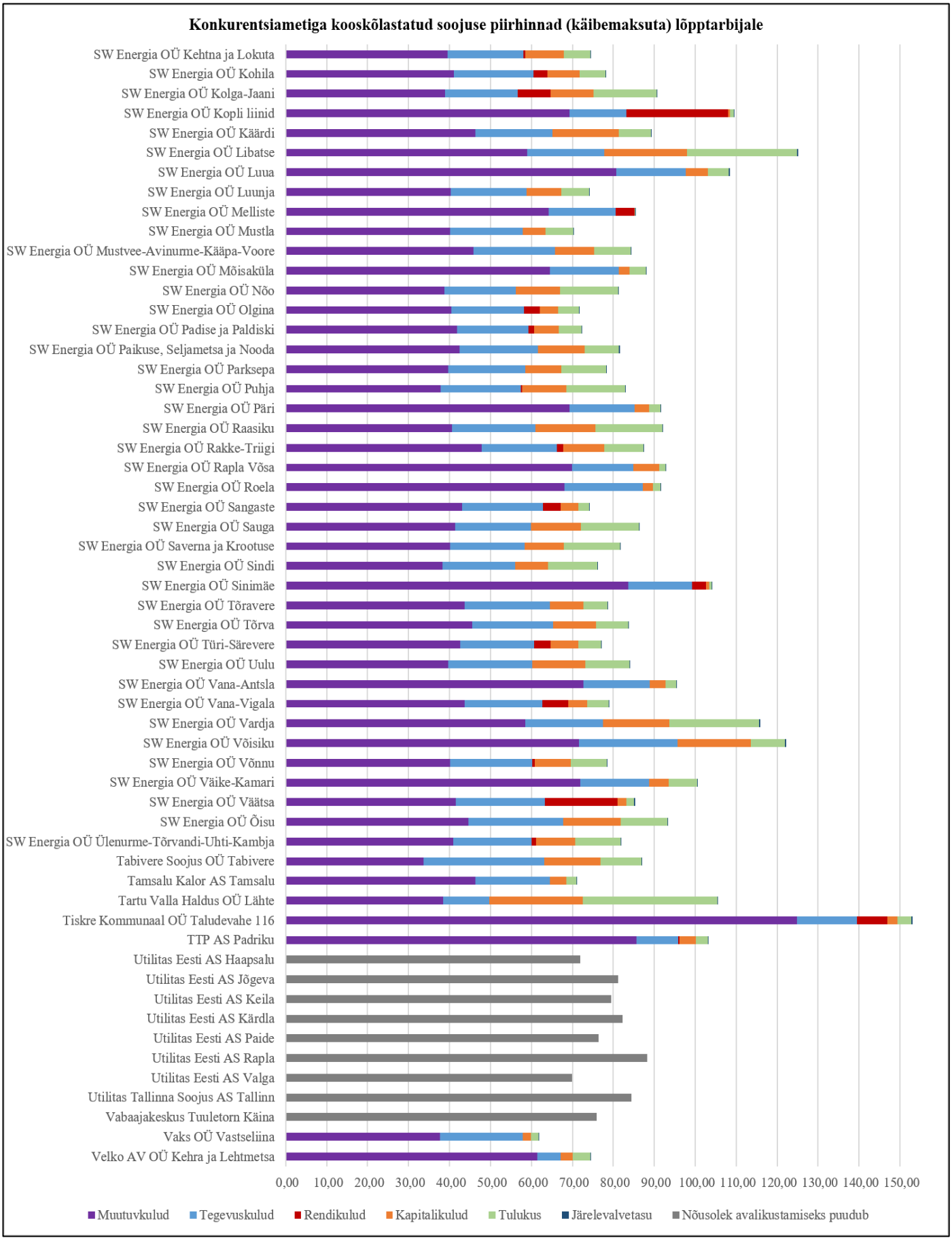
1. **Muutuvkulud -** kütuste, ostetava soojuse, elektrienergia ja muu muutuva iseloomuga teenuste ostukulud ning keskkonnatasud.
2. **Tegevuskulud** - teenuse osutamiseks vajalikud kulud, mis ei sisalda muutuv-, kapitali- ega finantskulusid. Tegevuskulud on valdavalt tööjõukulud, seadmete ja rajatiste remondi- ja hoolduskulud. Ettevõtja saab tegevuskulusid mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu.
3. **Kapitalikulu ehk kulum** - ettevõtja oma vahenditega soetatud soojuse tootmise, jaotamise ja müügiga seotud põhivarade amortisatsioonikulu. Kapitalikulu eesmärk on põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine müüdava soojuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel.
4. **Tulukus** - ettevõtja kasum, mis peamiselt sõltub ettevõtja oma vahenditega soetatud soojuse tootmise, jaotamise ja müügiga seotud põhivarade jääkmaksumuse suurusest.
5. **Järelevalvetasu** - konkurentsiseaduses ettevõtjatele pandud kohustus.

Allpool on esitatud Konkurentsiametiga kooskõlastatud soojuse piirhinnad ning ettevõtjate nõusolekul nende hinnakomponendid:

- **Soojuse piirhinnad lõpptarbijale**

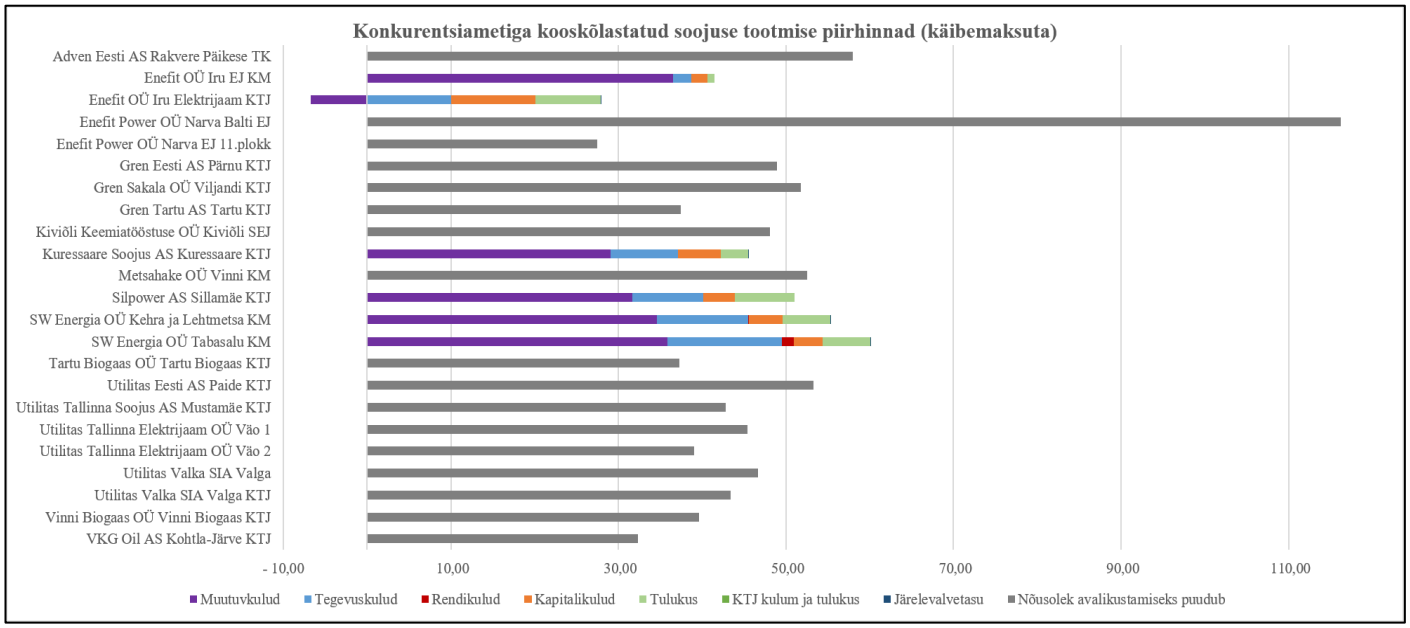

Konkurentsiametiga kooskõlastatud soojuse piirhinnad (käibemaksuta) lõpptarbijale
Muhu Vallavalitsus Liiva
N.R.Energy OÜ Järlepa
N.R.Energy OÜ Kaerepere
N.R.Energy OÜ Keila-Joa
N.R.Energy OÜ Kiili
N.R.Energy OÜ Klooga
N.R.Energy OÜ Koigi
N.R.Energy OÜ Laekvere
N.R.Energy OÜ Loksa
N.R.Energy OÜ Märja
N.R.Energy OÜ Märjamaa
N.R.Energy OÜ Oisu
N.R.Energy OÜ Orgita
N.R.Energy OÜ Rummu
N.R.Energy OÜ Rõngu
N.R.Energy OÜ Tapa
N.R.Energy OÜ Tarbja
N.R.Energy OÜ Turba
N.R.Energy OÜ Türi-Alliku
N.R.Energy OÜ Vana-Võidu
Narva Soojusvõrk AS Narva
Nevel Eesti OÜ Lavassaare
Nevel Eesti OÜ Mooste
Nevel Eesti OÜ Palivere
Nevel Eesti OÜ Taebla
Nevel Eesti OÜ Tootsi
Nevel Eesti OÜ Uuemõisa
OSK Grupp OÜ Kohtla-Järve Oru
OSK Grupp OÜ Kukruse
Otepää Soojus OÜ Otepää valla I
Ovaal Maja OÜ Ovaal Maja
Paide Linnavalitsus Roosna-Alliku
Puurmani Soojus OÜ Puurmani
Põhja-Sakala Haldus AS Olustvere
Põhja-Sakala Haldus AS Suure- Jaani
Põhja-Sakala Haldus AS Sürgavere
Põhja-Sakala Haldus AS Võhma
Põlva Soojus AS Ahja-Peri-Põlva-Tilsi-Vastse-Kuuste
Põrguvälja Soojus OÜ Rae Tehnopark
Raivo Remont OÜ Tori, Selja, Jõesuu
Rakvere Soojus AS Näpi
Rakvere Soojus AS Rakvere
Ramsi Turvas AS Ramsi
Revekor AS Räpina, Linte, Ruusa, Ristipalo
Rõuge Kommunaalteenus OÜ Rõuge
Rõuge Kommunaalteenus OÜ Viitina
Saku Maja AS Saku ja Kurtna
Sanwood AS Keeni
Silikaat AS Järve
Silpower AS Sillamäe
Strantum OÜ Tabasalu
SuFe OÜ Tõstamaa
SW Energia OÜ Abja
SW Energia OÜ Ala
SW Energia OÜ Alu
SW Energia OÜ Aruküla
SW Energia OÜ Haiba
SW Energia OÜ Harku
SW Energia OÜ Harkujärve
SW Energia OÜ Helme
SW Energia OÜ Ilmatsalu
SW Energia OÜ Kanepi
0,00
20,00
40,00
60,00
80,00
100,00
120,00
140,00
Muutuvkulud
Tegevuskulud
Rendikulud
Kapitalikulud
Tulukus
Järelevalvetasu
Nõusolek avalikustamiseks puudub

*) SW Energia OÜ Alu võrgupiirkonnale kooskõlastatud muutuv- ja püsitasu on võrgupiirkondade andmete võrreldavuse tagamiseks teisendatud ühikusse €/MWh, jagades vastava kulu soojuse müügimahuga.

- **Soojuse tootmise piirhinnad**

Siin on selgitused, mis reeglina põhjustavad ja võivad mõjutada erinevusi soojuse piirhinna kulustruktuurides:

1. **Muutuvkulud**
   - ➢ kütuse tüüp
     - Enamik ettevõtteid toodab soojust hakkpuidust, mis on üldiselt soodsam ja keskkonnasäästlikum.
     - Ettevõtted, kes kasutavad maagaasi või fossiilseid vedelkütuseid, kannavad kõrgemaid muutuvkulusid:
       - Kütuse hind on volatiilne ja sageli kõrgem.
       - Keskkonnatasud fossiilkütuste kasutamise eest võivad olla märkimisväärsed.
   - ➢ efektiivsus ja tehnoloogiad
     - Kasutatavad kütused ja tehnoloogiad mõjutavad tootmise efektiivsust:
       - Uuemad tehnoloogiad võivad olla energiasäästlikumad ja tõhusamad.
       - Vanemad lahendused tarbivad rohkem kütust või tekitavad suuremaid kadusid.
   - ➢ kui soojus ostetakse võrku, siis kajastuvad selle tootmisega seotud kulud (sh kütusekulud, tööjõud, hooldus, amortisatsioon ja tootmisüksuse investeeringu tulukus) soojuse müüja tootmiskuludes ehk soojuse ostja muutuvkuludes läbi sisse ostetava soojuse hinna.
   - ➢ Suured trassikaod soojuse edastamisel tõstavad muutuvkulusid.

2. **Tegevuskulud**
   - Tegevuskulud võivad erineda ja ajas suureneda:
     - Elukalliduse tõus mõjutab tööjõu ja teenuste hinda.
     - Seadmete vananemine toob kaasa suurema hooldus- ja remondivajaduse.
   - Tegevuskulude suurus sõltub personali arvust ja kompetentsusest, mis mõjutab operatiivset võimekust ja efektiivsust. Kulude vähendamiseks tuleb kaaluda struktuurseid muudatusi – sealhulgas võimalust ühineda, koonduda või tegevus üle anda, et koondada ressursid ja kompetentsid ning pakkuda teenust kvaliteetsemalt ja tõhusamalt.

3. **Kulum ja tulukus**
   - ➢ Sõltuvad teostatud investeeringute suurusest ja varade tehnilisest elueast.
   - ➢ Riigiabi (tagastamatu abi kaugküttesüsteemidesse) ja tarbijate makstud liitumistasude kaasabil soetatud põhivarade maksumust soojuse hinda ei lülitata.

- Suuremad investeeringud jaotatakse kuludesse läbi kulumi keskmiselt 16–25 aasta (nt uued katlad) või 30-40 aasta (nt kaugküttetrassid, hooned) jooksul.
- Uute seadmete puhul kajastub hinnas kõrgem tulukus ehk kasum ettevõtjale, sest see arvutatakse põhivara jääkväärtuselt. Ajas investeeringute mõju hinnale väheneb, kuna põhivarade jääkväärtus ja seeläbi ka tulukus vähenevad.

➢ Kui soojuse tootmiseks, jaotamiseks ja müügiks vajalikud põhivarad renditakse kolmandalt osapoolelt (näiteks kohalikult omavalitsuselt), arvutatakse rendikulu soojuse hinda samuti läbi kulumi ja tulukuse summa.

Konkurentsiamet jätkab tööd selle nimel, et hinnastamine kaugküttesektoris muutuks läbipaistvamaks ning ootab ettevõtjate poolset koostööd sektori usalduse kasvatamise suunas.